

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Teze diplomové práce

**Řízení preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany
obyvatelstva ve vybraných obcích Olomouckého kraje**

Bc. Petra Vařeková

© 2017 ČZU v Praze

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá analýzou preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva, která je zaměřena na vybrané obce Olomouckého kraje. Na základě provedené analýzy je vytvořena organizační struktura subjektů vykonávající preventivně výchovnou činnost v oblasti ochrany obyvatelstva na území Olomouckého kraje.

V teoretické části práce je shrnut současný stav zkoumané problematiky v literatuře. V praktické části je provedeno výběrové šetření technikou osobního dotazování se záměrně vybranými respondenty. Na základě šetření je vytvořena organizační struktura subjektů vykonávající preventivní výchovnou činnost, jak na úrovni jednotlivých vybraných obcí, tak i na úrovni celého kraje. Dále jsou navrženy doporučení pro jednotlivé vybrané obce směřující ke zdokonalení preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva.

Klíčová slova: řízení, organizační struktura, preventivně výchovná činnost, ochrana obyvatelstva, mimořádná událost Olomoucký kraj

Cíl práce

Práce se zabývá preventivně výchovnou činností v oblasti ochrany obyvatelstva na území Olomouckého kraje. Vzhledem k omezenému rozsahu a časové náročnosti není možné provést kompletní analýzu ve všech obcích Olomouckého kraje. Pro analýzu byly vybrány tři obce na území Olomouckého kraje. Hlavním cílem práce je navrhnout funkční organizační strukturu pro subjekty, které se podílejí na preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva na území Olomouckého kraje. Dílčím cílem je vyhodnocení současného způsobu výkonu preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva ve vybraných obcích Olomouckého kraje. Na základě výsledků budou formulovány doporučení pro jednotlivé vybrané obce směřující ke zdokonalení preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva.

Metodika

Metodika řešené problematiky v rámci diplomové práce je tvořena ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část je zpracovávána formou literární rešerše zahrnující studium odborné literatury, odborných časopisů, internetu. Literární rešerše je základem k definici pojmů organizační struktury, ochrana obyvatelstva, mimořádná událost. Teoretická východiska jsou využita jako podklady pro praktickou část, která je zpracována formou sběru vlastních primárních dat z vlastních šetření.

V praktické části je provedeno výběrové šetření technikou osobního dotazování se záměrně vybranými respondenty, jež slouží k provedení analýzy stavu preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva ve třech vybraných obcích na území Olomouckého kraje. Obce byly vybrány dle úsudku zpracovatele práce a každá z nich se vyznačuje jinou úrovní veřejné správy, počtem obyvatel a velikostí katastrálního území. V práci je použita technika osobního dotazování, která je prováděna polostandardizovaným rozhovorem se zaměstnanci obecních a městských úřadů v Olomouckém kraji (1).

Kritériem pro výběr vhodných respondentů byla jejich specializace v oblasti ochrany obyvatelstva.

Cílem šetření je snaha analyzovat stav v oblasti ochrany obyvatelstva na úrovni orgánů veřejné správy. Podrobněji je zjišťován přístup k preventivně výchovné činnosti v této oblasti, na jaké cílové skupiny je činnost zaměřena, jakým způsobem je činnost prováděna a také jakým způsobem je činnost podporována ze strany obce.

K dosažení zisku předem stanovených informací jsou použity otevřené otázky, které byly zpracovatelem diplomové práce předem formulované a sestavené do závazného pořadí. Současně byly volně kladeny doplňující otázky. Otázky byly rozděleny do dvou tematických okruhů, které zůstaly pro všechny respondenty neměnné. Znění otázek u jednotlivých respondentů se mírně lišilo v závislosti na velikosti obce a pracovního zařazení respondenta.

Na základě syntézy teoretických poznatků a vlastních šetření jsou zformulovány závěry diplomové práce.

Zhodnocení výsledků a návrh doporučení

Pro diplomovou práci byly vybrány tři různé obce v Olomouckém kraji, které se liší jak svojí velikostí katastrálního území a počtem obyvatel, tak i právy a povinnostmi v oblasti ochrany obyvatelstva. Polostandardizovanými rozhovory se zaměstnanci obecních nebo městských úřadů bylo zjištěno, že malé obce se připravují na mimořádné události v rozsahu, které jim ukládá krizová legislativa, ovšem preventivně výchovou činností podporují okrajově. Ve městech je situace jiná. Obce s rozšířenou působností navíc intenzivně spolupracují v této oblasti s hasičským záchranným sborem.

V obcích plní úkoly dané legislativou zejména na administrativní úrovni. V Novém Malíně se jedná o poskytování podkladů a informací potřebných ke zpracování havarijních plánů a jejich následné aktualizování. Dále na základě legislativy zřizuje obec Nový Malín jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, jejichž členy vysílá na pravidelná školení a cvičení, na kterých se procvičuje připravenost na mimořádné situace. Podle mého šetření

v obci Nový Malín nedostatečně informují občany o nebezpečích, která obci hrozí. S tím souvisí i nedostatečně prováděná preventivně výchovná činnost v ochraně obyvatelstva. Z mého šetření v obci Nový Malín vyplývá, že příprava populace v produktivním věku je nedostatečná a navrhuji proto následující opatření.

Návrh organizační struktury pro preventivně výchovnou činnost v oblasti ochrany obyvatelstva v obci Nový Malín

Pro preventivně výchovnou činnost v rámci obce, lze využít liniově štábní organizační strukturu. Na pomyslném vrcholu organizační struktury je právě obecní úřad, který musí být koordinátorem celé struktury. Jeho úkolem je vymyslet preventivně výchovný program, určit finanční obnos a delegovat realizaci organizacím na nižší úrovni organizační struktury. Současně je nezbytné, aby dohlížel na plnění zadaných úkolů.

Na druhé (nižší) úrovni se nacházejí jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, referát obecního úřadu, a případně další organizace, které by byly schopny informovat a učit občany v oblasti ochrany obyvatelstva. Odbornost nad celou činností musí zajišťovat Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje, který je v tomto případě štábní organizační buňkou.

Návrhy preventivně výchovné činnosti v obci Nový Malín

V dnešní době, která je zaměřena na získávání informací na internetu, bych obecnímu úřadu obce Nový Malín doporučila vytvořit na jejich internetových stránkách záložku s informacemi o ochraně obyvatelstva. S realizací se může obec obrátit na tvůrce internetových stránek obce.

Obec Nový Malín nepravidelně vydává Malínské noviny, které jsou distribuovány do všech domácností na území obce. Obecní úřad by mohl do novin zařadit rubriku Ochrany obyvatelstva a informace s ní spojené by mohl postupně uveřejňovat i touto formou.

Dále by obec mohla jednotce sboru dobrovolných hasičů obce nařídit zajišťování preventivně výchovných programů pro občany obce Nový Malín.

Organizační struktura preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva ve městě Šumperk

Organizační struktura preventivně výchovné činnosti v Šumperku lze popsat maticovou organizační strukturou. Jednotlivé vzdělávací programy mohou být nazývány projekty, protože každý program je časově omezen. Většinou se jedná o jednodenní nebo půldenní akce, jejichž účelem je informovat a vzdělávat různé skupiny obyvatelstva v oblasti ochrany obyvatelstva.

Zároveň je stanovena liniově štábní organizační struktura. V nejvyšší úrovni organizační struktury je obecní úřad obce s rozšířenou působností, v tomto případě město Šumperk. Městský úřad a starosta města koordinují preventivně výchovnou činnost a delegují její realizaci na bezpečnostní radu města, respektive na její vedoucí Ing. Zuzanu Matějčkovou a zároveň na jednotku sboru dobrovolných hasičů města a městskou policii Šumperk. Třetí úroveň je podřízena bezpečnostní radě města Šumperk a zastupují ji zejména Civilní ochrana Šumperk se svými dobrovolníky. Dále se jedná o SONS, odtahovou službu, muzeum silnic Víkyně, autoškoly a dále i fyzické osoby. Mezi ně patří Ivoš Skopal, který vzdělává veřejnost v laické první pomoci nebo například pan Dušan Ščambura, jenž je po úrazu handicapovaný a pohybuje se na invalidním vozíku, učí veřejnost, jak manipulovat a jednat s imobilními lidmi nejen při mimořádných událostech. Štábním útvarem je hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje společně se svými územními odbory, který zajišťuje odbornost celé preventivně výchovné činnosti.

Návrhy preventivně výchovné činnosti v městě Šumperk

Město Šumperk pro své občany připravuje mnoho preventivně výchovných programů, kterých se mohou účastnit všechny věkové kategorie obyvatelstva. Návštěvnost programů pro veřejnost se pohybuje v řádu stovek občanů. Městu Šumperk doporučuji zaměřit se na propagaci preventivně výchovných programů.

Šumperk stejně jako obec Nový Malín i statutární město Olomouc vydává své periodikum, které je zdarma doručováno každé domácnosti v katastrálním území města Šumperk. Další doporučení se týká plošné informovanosti svých občanů. Jedná se zařazení pravidelné rubriky například „Co dělat při mimořádných událostech“, kde byli občané pravidelně informováni o různých tématech ochrany obyvatelstva.

Organizační struktura preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva ve městě Olomouc

I zde se jedná o maticovou organizační strukturu, která opakovaně dokazuje svoji funkčnost. Opět jsou zde propojeny 2 struktury – projektová a liniově štábní struktura. Na vrcholu liniově štábní organizační struktury je opět město, v tomto případě statutární město Olomouc, respektive odbor ochrany. V další úrovni organizační struktury jsou JSDH statutárního města Olomouce a Městská policie. Štábním útvarem je Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje. Projektová struktura je tvořena jednotlivými preventivně výchovnými programy. Zodpovědnost a pravomoci jsou na straně statutárního města Olomouc.

Závěr

Na základě vlastních šetření byl analyzován stav a úroveň preventivně výchovné činnosti ve třech obcích Olomouckého kraje. Bylo potvrzeno, že nejvíce vzdělávanou částí populace jsou žáci základních škol a studenti středních škol a učilišť. Následné vzdělávání zejména populace v produktivním věku je okrajové a týká se minima občanů.

Bylo zjištěno, že v Novém Malíně problematiku vzdělávání občanů v oblasti ochrany obyvatelstva neprovozuje ani obec ani jiná organizace působící v obci. V diplomové práci jsou popsány návrhy preventivně výchovné činnosti, kterou by obec mohla svým občanům poskytnout. Dále byly vytvořeny dva návrhy organizační struktura pro preventivně výchovnou činnost v obci Nový Malín.

V dalších dvou obcích, které byly vybrány, bylo zjištěno, že preventivně výchovnou činnost provádějí, ale značně se liší ve způsobu. V Šumperku je realizace vzdělávacích programů zajišťována přímo městem Šumperk za pomoci spřátelených složek a organizací. Na základě analýzy byla popsána organizační struktura, která ve městě v současné době funguje. Současně byly vytvořeny doporučení, které by mohly zvýšit informovanost větší části populace v Šumperku.

Seznam použitých zdrojů:

1. **Zbořil, Kamil.** *Marketingový výzkum: metodologie a aplikace.* Praha : Vysoká škola ekonomická, 1998. 80-7079-394-5.
2. **TARČÁNI, Ondrej.** *Teorie a praxe krizového řízení I. 2. doplněné a upravené vydání.* Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. 978-80-7251-435-9.
3. **Martínek, Bohumír.** *Metodický manuál pro přípravu preventistů ochrany obyvatelstva.* Ostrava : Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2014. 978-80-7385-146-0.
4. **SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ.** *Podniková ekonomika. 6., přeprac. a dopl. vyd.* Praha : C.H. Beck, 2015. 978-80-7400-274-8.
5. **HRON, Jan a Tomáš MACÁK.** *Teorie řízení.* Praha : Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2012. 978-80-213-2306-3.
6. *. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.*
7. *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů.*